

kétségtelenül! Hát nem remélte szüntelenül, hogy föltámad? Dehogyan nem remélte, rendületlenül! És mégis gyászolta Őt? De mennyire, mértéktelenül!» (Sermo de 12 stellis.) Így hullámozott meggyötört, átvert szívében a gyász és a remény! Jól tudta, az apostolok is nem egyszer hallották a Mestertől: «Ime... az Emberfiát a papi fejedelmek és írástudók... halálra ítélik; és átadják őt a pogányoknak, hogy kicsúfolják, megostorozzák és felfeszítsek és harmadnapra feltámad» (Mt. 20, 18—19). Bizonyára ezeket a szavakat is «forgatta szüntelen szívében» Szűz Mária s mikor a fájdalom valahogy elpihent kimerült lelkében, mint háborgó tenger fölött, kigyult s egyre fénylőbben, biztatóbban sugárzott, ragyogott feléje reménységének Csillaga! A leszálló szombat-estében ez a reménysugár világított kicsi szobájában s meggyújtva olajos mécset, ünnepi várakozással s esengő imával várt és hívott Valakit. Valakit, Akit mindennél jobban szeretett!

*

Az evangelisták szokatlan részletességgel mondják el Jézus megjelenéseit övéi előtt feltámadása után, csak arról hallgatnak, még pedig igen bölcsen, hogy Édesanyjának is megjelent! Bölcsen hallgatnak erről, hiszen hogyan hinnének a hitetlenek az ő Édesanyjának, Aki várta, Aki hitte forrón, rendületlenül az ő föltámadását. Ha Magdolnának sem hittek, pedig neki sejtelve sem volt, hogy a kertészformájú Feltámadottal beszél... Nem mondhatták volna-e még több «joggal» Renanék: egy rajongó édesanya lázálma volt csupán a föltámadás, akinek az apostolok tiszteletből nem mertek ellenmondani... Jézus tehát perdöntőbb tanukról gondoskodott (Tamás hitetlenségéről mondják a szentatyák, hogy ez mindennél erősebb bizonyossága hitünknek)...

Jézus bizonyára először Anyját kereste föl, Őt vigasztalta meg, Ki úgy várta, annyit virasztott Érte, oly hűségesen bízott Benne s legtöbbet szenvedett Vele... Ó mennyire boldog lehetett a Boldogasszony Húsvét-vasárnap ragyogó hajnalán! Mily méltán zengi Róla az Egyház ujjongó antifónája: «Regina coeli laetare, allelúja!» «Mennyek Királyné Asszonya, örülj szép Szűz, allelúja!» Kimondhatatlanul boldog lehetett Húsvétja, hiszen Nagyhete is kimondhatatlanul gyötrelmes volt! Nem örülhetett Nála jobban senki a feltámadásnak, hiszen senki sem szenvedett Nála jobban a Golgothán...

Kubinyi Décse:

Virágvasárnap reggel

*Sebed gondoltam most e boldog reggel,
mely úgy kellt rám, hajnalló friss lehekkel,
mint Cedron-völgyre zürös éjtszakának
tüntén a harmathintő gyémántos nap támad...*

*A Nisznán futkos édes, halk szelekkel.
Olajfák zörgő csontkaruk a fénynek
sóvárgón tárják s éji rőt szövélnek
helyén szikrázó rubincsöppet lelt a reggel...*

*Az utakon, mint Urnapok multával,
tiport szíromhad s fonnyadt illat fájlal
volt ünnepet... Piros sebet hord há-
rom szeggel
átverten... Anyja megkövülten hallgat.*

*Csak áll... S csak hull a bíbor, égő harmat:
rubint a szüzre, füre, köre,
rózsát nyit szikla, túske tőle...
Kitárt sebek nyers bársonyán ragyog a reggel...*

«És látni fogjátok az Emberfiát a hatalmas Isten jobbán ülni és eljönni az ég felhőiben» (Mk. 14, 62).

Bárcsak már jönnél Uram! Bárcsak már végét vetnéd ennek a szörnyű világnak, mely tele van a bűn és a kárhozat forró és szédítő leheletével. Hogy bódulunk tőle! Hogy tántorgunk! S törtetünk, milyen lihegve, lidérc-tüzek után, melyek előttünk kacéran lobogva táncolnak s bele-belekapnak incselkedve, pajkosan a lelkünkbe s megperzselik! Mily édes és gyöttrő fájdalom ez! S mi futunk tovább, idegen és talmi tüzeket hajszolva...

Uram! Mily nyomorult és szerencsétlen ez az élet: ez a pokoli tánc, ez az örült keringés a gehenna körül!

Szabadíts meg Krisztus, véres szenvedésedre kérlek, a halálnak e testétől!

*

És választanunk kellett Krisztus és Barabás között.

És választott a tömeg. Ugyanaz, melyet Krisztus megszánt. És gyógyította véres fekélyeit. Gyógyította vakságát, sükettségét, némaságát, bénaságát. Meggyógyította inaszakadtóságát. Jóllakatta és elverte éhségét. Támasztotta halottait. Tisztogatta lelkének szennyeit... Ez a tömeg választott.

Barabbást választotta!

A gyilkost!

A lázítót!

Ez az ő embere! Véréből sarjadt! Lelkéből sarjadt!

És Krisztus? Legigazabb barátja, jótevője, lelkének gyógyítója?

Keresztre vele!

Nem kell! Nagyon tiszta nekik. Nagyon jó. Nagyon nemes. Nagyon nagy. Nem való nekik. Nem való satnya, elkorcsosult, vérbajos lelkükhöz. Csak vesszen: keresztre vele...

Uram! Ez a szörnyen megalázó és irtózatossá váló választás be sokszor megtörténik életünkben! Nem akarunk Téged! Nekünk a hitványabb kell! Nekünk a bűn kell! Ó ezért könnyen és hamar feláldozunk Téged! Ennyire elvetemültek és nyomorultak tudunk lenni!

*

Üdvözlégy töviskoszorús, biborpalástos, nádszáljogaras Király! Amit ők gúnyból mondtak, azt én megrendült alázattal ismétlem. Kicsúfolt, szenvedő Király! Te vagy az én szenvedő és kicsúfolt életemnek Vigasztalója! Téged követlek. Téged szolgállok. Téged szeretlek.

*

Nagycsütörtök.

Az utolsó vacsora fájdalmaszép hangulatában.

A coenaculumból ragyog az Eucharisztia. Fénye a hűvös éjszakába hull. Bent forró a levegő...

A sötétben Judás surran.

Valahol már ácsolják a keresztet!

*

Nagypéntek.

Ünnepi csönd a városban. Ünnepi hangulat.

Süt a nap. Rásüt a Golgotha csúcsára. Varkító fényben ragyog a kereszt. Fulget Crucis Mysterium!

*

Frontról jött ismerősök mondták, hogy Harmati Gellért Károly, pálos testvér hősi

halált halt, már el is temették! Olyan hihetetlen és fájdalmas ez a hír! Még itt van utolsó levele, messzi Oroszországból írta 1942 Karácsonyán. Azután jött a nagy áttörés. Azóta nem kaptunk tőle levelet. De mindezt reménykedtünk, hogy él. Ó bár ne volna igaz ez a gyász hír!

Elnéztem ezt az utolsó levelet. 1943 januárjában jó részét «A fehér barát» is közölte.

A front-karácsonyról számol be lelkesen a kedves Testvér, hogy milyen szép volt! Karácsonyfagyújtás, énekek, szentáldozás: «Örömkönnyegek gyűlnek szemünkbe és összeszorul kemény férfias ajkunk, mert sírni egyikünk sem akar: katonák vagyunk!» Nézem ezeket a jellegzetes, már lassan halványodó betűket és... szemem lassan könnybe lábad. A fénykép fölé hajolok és beszélgetek, töredezett szóval, egyedül, vele:

«Édes Testvér!... Emlékszel?... Még a pécsi noviciátusban történt. Alig pár éve. Cseresznyét szedtünk a kertben. Te akkor még jelölt voltál. Örökké mosolygó, vidám, fiatal gyerek. Az egyik ág megreccsent alattad. Mint ahogy mindig szoktad, most is tréfásan mókáztál, hogy semmiképpem kívánsz meg-

halni még, «hisz alig éltél...» Hogy megmaradnak ezek a jelentéktelennek látszó apróságok, véletlen szavak az emlékezetben! S a halál titokzatos fényénél milyen különös súlyt és jelentőséget, megvilágítást és értelmet kapnak! Igen alig éltél még és meg kellett halnod Neked is... Üde, tiszta lelked olyan volt, mint a tavasszal virágzó fák: csupamosoly és ígélet. Aztán hirtelen jön egy éjszakai fagy s a szirmok kormosan és dermedten merednek a szürke égre.

Huszonegy éves voltál. Alig pár hónapja, hogy beöltöztél s a Rend fehér ruháját hordhattad. Mindenki szeretett Téged mindig vidám, jó kedélyedért. S amellettszabályokat lelkiismeretesen követő, példás szerzetes voltál. Alig pár hónapig: 1940 decemberében, mint

Fr. Harmati Gellért Károly O. S. P. hősi halált halt az orosz fronton.

a villámcsapás jött a katonai behívó. A noviciátust félbe kellett szakítani, örökre... Fájó szívvel hagyta el Testvéreidet, de a kötelesség erősebb volt és vidámságod változatlan. Amikor nagy-ritkán egy kis szabadságot kaptál, első dolgod volt Pécsre utazni s a rendház levegőjében újból lelkileg felfrissülni, a szent falak között újból erőre kapni. A katona-élet próbái, erkölcsi veszedelmei, úgylátszik, nyom nélkül múltak el fölötted. Katona-mundérban is ugyanaz az ártatlan, tiszta lelkű, vidám, kedves gyermek voltál, mint hófehér szerzetesi ruhádban.

S mielőtt leszerelhettél volna, pedig hogy vártad, hogy vágyódtál már vissza közénk, 1942 őszén, mint egészségügyi honvédet az orosz frontra vezényeltek. Te szó nélkül indultál. Talán csak képzelődöm utólag, de jól emlékszem, valami meghatározhatatlan rossz érzés kerített búcsúzásakor hatalmába engem. De csak egy pár pillanatig tarthatott az egész. Azzal a biztos tudattal váltunk el egymástól, hogy még találkozni fogunk (de majd csak oda át)! Hisz mindennapi imáimat ígértem neked. Ó mily gyöngék voltak az imáim! Nem tudtak megvédeni Téged, nem tudták megvédeni fiatal életedet a sötét haláltól...

Azt a gyönyörű Krisztus-képet tartom kezemben, melyet utolsó leveledben küldtél nekem. Nem tudtam, hogy ez lesz Tőled az örökségem. Megrendült lélekkel nézem ezt a szelíd Krisztust. S úgy érzem, Te fölém hajolsz s együtt nézzük. Igen, úgy érzem, nem szabad szomorkodni Érted és nem szabad sajnálni Téged: Te boldogabb vagy már, mint mi... Ezt a szelíd Krisztust Te már nem gyarló másolatból nézed, hanem szemtől-szembe. Ő a Te örökséged, örök és végtelen Jutalmad! Testvér! Segíts, hogy a miénk is legyen: örökre! Segíts, hogy ez az Ország, melyért fiatal életedet annyi sok más derék vitézzel együtt föláldoztad: az Övé legyen örökre! Ő védje, oltalmazza minden pusztító, borzalmas vihartól! Géllért! Isten Veled! Ugye találkozunk még?»

Napsugár a váróteremben

(A debreceni Katolikus Figyelőből.)

— Nekem te vagy a leggyönyörűbb. Senkivel sem törődöm, csak te gyógyulj meg. A piszkos, hideg váróteremben úgy pendülnek e szavak, mint a leejtett, tiszta ezüstpénz. Egy pogácsát rágó ember szájában megáll a falat. Szőrös, borotvátlan

arcú, nyakig gombolkozott férfiak és fázósan topogó asszonyok keresik meghökkenet kíváncsisággal a beszélőt.

Ketten ülnek az ablak melletti padon. Toprongyos férfi. A kalapja sárgáspiszkos, kabátja, nadrágja csupa folt. Mellette a felesége görnyedezik. Minduntalan előrebukik, viaszszárga, beesett arcáról s fénytelen szeméből már szinte elköltözött az élet. Halvány, vértelen keze tétova mozdulattal keres valami támaszt. A beszélő férfinak minden lelki és idegzeti ereje a szavában lüktet. Vigasztalni, bizalomra hangolni akarja a beteget. Beszél, beszél, hogy átöntse akaratát ebbe az elgyöngült, szegény szervezetbe.

Bizzál, édesem, megsegít az Isten. Ne félj semmit, az imádság nem hull a porba. Meghallják azt odafenn. Egészséges leszel újra. Együtt megyünk majd megint dolgozni. Dalolunk, nevetünk, tudod, úgy mint régen.

Kegyetlen fájdalmak szaggathatják a nyütt-ruhájú asszonyt. Talán nem is igen érti az ura szavait, csak ernyedten nyögdécsel.

— Hazaviszlek a mi kis házukba. Otthon meggyógyulsz. Hála Istennek, van mit ennünk. Majd én mosok, főzök. Nem kell senkinek a segítsége.

Az asszony halk suttogással mond valamit. A férfi szeme szinte a megszállottság révületével lobban.

— Soha, soha nem hagylak el. Mig egyé nem válok a porral, mindig melletted maradok. Teérted semmi sem nehéz. — A szavak bűvölő ereje átjárja a beteget. Föltekint az önfeláldozás lángjában égő férfira. Végtelen bizalom, szóval ki nem fejezhető ráhagyatkozás beszél a fénytelen szemekből.

A rongyos férfi hangja ujjongó melegségbe csap.

— Ugyan, mit csinál otthon a mi két kis fiunk! Nincs még olyan két gyerek az utcában. Majd meglátod, milyen embert nevelek belőlük! Mindnyájan együtt leszünk. Meggyógyulsz. — Az asszony töredező emlegeti az orvosi megállapítást. — Ugyan, ne törődj velük! Azt hiszed, azok mindent tudnak? Bizzunk az Istenben. — A beteg görnyedt dereka lassan kiegyenesedik. Szétnéz a teremben. Látszik, hogy már most szeretne élni, egészséges akar lenni. Megfogja a férje kezét és békés, türelmes várakozásban ül mellette.

Már régen őket nézi az egész terem. Az arcokon meghatottság látszik. Mindenki érzi, hogy fölségesen emberi megnyilatkozásnak volt részese. A hősiességig emelkedő hitvesi szeretet fénye ragyog a fakó piszkos falakon. A toprongyos férfi felé vándorló megindult pillantások elárulják, hogy ezek az idegen emberek átérzik az ő életáldozatát.

Közben befut a sínautó. Csak most látjuk, hogy milyen beteg ez az asszony... A férje feláll, fejébe szorítja zsiros kalapját és lassan, gyöngéden két karjára emeli a sápadt beteget. Megindul vele a vonat felé. És ez a máskor szinte a dulakodásig

Tyúkanyó szerfölött csodálkozik. (Hún Sándor felv.)